

nyek megszervezése **hosszabb késedelmet szenvedne**. A Nemzetiségi Bizottság megválasztotta öttagú elnökségét is. Az elnök **Fábry Istvánon** és az alelnök **Peter Dupejen** kívül tagja még **Štefan Ferencei**, **Ján Janík** és **Dobos László**.

(-ly)

Új Szó, 1968. december 4. 1. p.

77

Pozsony, 1968. december 5. Az SZNT Nemzetiségi Bizottságának a képviseleti testületek és a végrehajtó szervek melletti nemzetiségi szervekről kidolgozott és az SZNT Elnöksége elé terjesztett törvényjavaslata.

NÁVRH VÝBORU SNR PRE NÁRODNOSTI

ZÁKON č. .... O ORGÁNOCH NÁRODNOSTÍ PRI ZASTUPITEĽSKÝCH ZBOROCH A VÝKONNÝCH ORGÁNOCH

Slovenská národná rada podľa čl. 5 ods. 1 Ústavného zákona o postavení národností v ČSSR zo dňa 27. 10. 1968 na prevedenie ustanovenia článku 5. ods. 2. uzniesla sa na tomto zákone:

HLAVA I.

§ 1.

Za účelom zabezpečenia všeobecného a národného rozvoja maďarskej a ukrajinskej (rusínskej) národnosti, ako aj podmienok a možností ich politickej, hospodárskej a kultúrnej rovnoprávnosti a ich účasti na štátnej moci, zriaďujú sa orgány podľa tohto zákona.

§ 2.

Orgány zriadené podľa tohto zákona zabezpečujú rovnaké práva tak pre maďarskú, ako aj pre ukrajinskú (rusínsku) národnosť. Za tým účelom najmä:

a) vyjadrujú uskutočňovanie práv národností, za ktorým účelom predkladajú iniciatívne návrhy a vyjadrujú sa k návrhom opatrení orgánov dotýkajúcich sa oblasti života národností;

b) kontrolujú dodržiavanie a skutočné vykonávanie zákonov FZ, SNR, uznesení a opatrení federálnych a národných výkonných orgánov, dotýkajúcich sa národností najmä z hľadiska skutočnej rovnoprávnosti;

c) dbajú o dôsledné uskutočňovanie zásady primeraného zastúpenia národností v orgánoch štátnej moci a správy.

HLAVA II.

ZASTUPITEĽSKÉ ORGÁNY NÁRODNOSTÍ

§ 3.

1. Slovenská národná rada zriaďuje z poslancov i členov SNR Zbor SNR pre národnosti ako súčasť SNR.

2. Zbor SNR pre národnosti je reprezentantom a záujmovým orgánom národností.

3. Zbor SNR pre národnosti je iniciatívnym, kontrolným a pracovným orgánom SNR.

4. Zbor SNR pre národnosti sa aktívne podieľa na práci SNR a uplatňuje pri riešení špecifických otázok národností ich záujmy.

5. V procese zostavovania a schvaľovania teritoriálno-národno-regionálnych rozpočtov je právom a povinnosťou Zboru SNR pre národnosti uplatňovať osobitné hospodárske a finančné potreby národností.

6. Zbor SNR pre národnosti má právo vysielat' svojich členov do jednotlivých výborov SNR s poradným hlasom.

7. Zbor SNR pre národnosti pozostáva zo sekcií: maďarskej a ukrajinskej (rusínskej), ktoré tvoria poslanci SNR týchto národností.

8. Zbor SNR pre národnosti si volí zo svojich členov 6-členné predsedníctvo. Predsedom Zboru je poslanec SNR z príslušníkov národností, pričom ak je predseda príslušníkom jednej národnosti, podpredseda je príslušníkom druhej národnosti.

9. Predseda Zboru SNR pre národnosti je jedným z podpredsedov SNR.

10. Zbor SNR pre národnosti má právo pozývať na svoje schôdze členov vlády a vedúcich iných štátnych orgánov a vyžadovať od nich správy a informácie. Pozvaní členovia vlády a vedúci iných štátnych orgánov sú v tomto prípade povinní sa schôdze zúčastniť, vyžadované správy a informácie musia podať do 30 dní, pokiaľ Zbor SNR pre národnosti neurčí inú lehotu.

11. Zbor SNR pre národnosti sa riadi vo svojej činnosti rokovacím a pracovným poriadkom SNR a štatútom, ktorý schvaľuje Predsedníctvo SNR.

§ 4.

1. Výbory SNR pre školstvo a pre kultúru, ako aj pre plán a rozpočet zriaďujú komisie pre národnosti.

2. Komisie uvedené v ods. I. riadia sa vo svojej činnosti štatútmi schválenými príslušnými výbormi.

§ 5.

1. Pri KNV sa zriaďuje národnostný zbor. Členmi tohto zboru sú poslanci KNV národností, ako aj ďalšie osoby z radov odborníkov. Zbor si volí z členov predsedu a tajomníka. Predseda je jedným z podpredsedov KNV a tajomníkom je spravidla vedúci národnostného odboru so všeobecnou pôsobnosťou.

2. Národnostný zbor je zastupiteľským zborom národností pri KNV. Na jeho pôsobnosť treba primerane použiť ustanovenia ods. 5. – 10. § 3. tohto zákona.

3. Národnostný zbor zabezpečuje uskutočňovanie práv národností na území kraja najmä tým, že

a) predkladá plénu, rade a iným orgánom KNV iniciatívne návrhy na riešenie otázok politického, hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho života národností v kraji;

b) vyjadruje sa k opatreniam orgánov KNV, ktoré sa dotýkajú územia obývaného aj občanmi národností;

c) kontroluje dodržiavanie a skutočné vykonávanie zákonov a všeobecne záväzných predpisov a uznesení pléna a orgánov KNV, dotýkajúcich sa špecifických záujmov občanov národnosti;

d) navrhuje na vymenovanie a na odvolanie vedúceho národnostného odboru;

e) zvoláva podľa potreby predsedov národnostných zborov ONV, zástupcov paritných komisií MsNV, ako aj delegátov z tých okresov, kde nie je zriadený národnostný zbor.

4. Zbor sa riadi vo svojej činnosti všeobecnými právnymi normami, uzneseniami Zboru SNR pre národnosti, vo vnútorných a organizačných veciach vlastným štatútom.

§ 6.

1. Národnostné zbory pri ONV zriaďujú ONV v tých okresoch so zmiešaným obyvateľstvom, kde pomer národnostného obyvateľstva je viac ako 10 %, ale menší ako 50 %.

2. Ohľadne zloženia ako aj pôsobnosti primerane platia ustanovenia § 5.

3. Pri ONV v tých okresoch, kde žije väčší počet občanov národností, avšak ich počet nedosahuje 10 % celkového počtu obyvateľstva, zriaďujú sa paritné komisie z poslancov z radov národa a národností.

§ 7.

1. Komisie KNV a ONV pre školstvo a pre kultúru, ako aj pre plán a rozpočet zriaďujú subkomisie pre národnosti.

2. Subkomisie uvedené v ods. 1. riadia sa vo svojej činnosti vlastnými štatútmi schválenými príslušnými výbormi.

§ 8.

1. MsNV, kde žije 10 %, alebo viac ako 3000 občanov národností, zriaďuje 6-8 členú paritnú komisiu z poslancov národa a národností.

2. Ohľadne pôsobnosti tejto komisie platia primerane ustanovenia § 5.

HLAVA III. VÝKONNÉ ORGÁNY NÁRODNOSTÍ

§ 9.

ZASTÚPENIE NÁRODNOSTÍ VO VLÁDE

1. Na zabezpečenie plného a rovnoprávneho rozvoja národností žijúcich v SSR majú tieto funkcie vo vláde:

a) podpredseda vlády – predseda Vládneho úradu pre národnosti

b) prvý námestník ministra školstva

c) prvý námestník ministra kultúry

2. Predseda Vládneho úradu pre národnosti presadzuje vo vláde požiadavky národností v súlade so zásadou rovnoprávnosti všetkých občanov republiky.

3. Predsedu Vládneho úradu pre národnosti, prvého námestníka ministra školstva a prvého námestníka ministra kultúry navrhuje Zbor SNR pre národnosti. Nimi môžu byť len osoby národností, pričom ak uvedenú funkciu zastáva príslušník jednej národnosti, má vo funkcii svojho zástupcu príslušníka národnosti druhej.

§ 10.

VLÁDNY ÚRAD PRE NÁRODNOSTI

1. Zriaďuje sa Vládny úrad pre národnosti, ktorý je výkonným orgánom pri národnej vláde v otázkach života národností a rozvoja národnej osobitosti národností v záujme uskutočňovania ich úplnej a skutočnej politickej, hospodárskej a kultúrnej rovnoprávnosti.

2. Vládny úrad pre národnosti zriaďuje svoje útvary. Sú to najmä:

útvár organizačný

útvár ekonomický

útvár svať sociálny

sekretariát Vládneho úradu pre národnosti.

3. Vládny úrad pre národnosti cestou svojich odborov v záujme zabezpečenia potrieb národností spolupracuje s ostatnými ministerstvami.

4. Vládny úrad pre národnosti riadi sa vo svojej činnosti rokovacím a pracovným poriadkom vlády a štatútom.

§ 11.

HLAVNÁ SPRÁVA PRE NÁRODNOSTNÉ ŠKOLSTVO

1. Na Ministerstve školstva sa zriaďuje Hlavná správa pre národnostné školstvo.

2. Na čele Hlavnej správy pre národnostné školstvo stojí prvý námestník ministra školstva, ktorý je členom vlády.

3. Hlavná správa pre národnostné školstvo komplexne riadi školské vzdelávanie občanov národností v materinskom jazyku. Jeho úlohou je zabezpečiť vytváranie rovnakých podmienok štúdia detí národností v záujme postupného vyrovnávania vzdelanostnej úrovne na Slovensku.

4. Hlavná správa pre národnostne školstvo za tým účelom najmä:

a) zabezpečuje riadenie škôl a vyučovacím jazykom národností na všetkých typoch škôl prvého a druhého cyklu so zvláštnym zreteľom na rozmiestňovanie 15 ročného dorastu;

b) vytyčuje a kontroluje plnenie pedagogických a ideovo-politických úloh vzhľadom na špecifické potreby národnostných škôl;

c) spolupracuje s príslušnými orgánmi pri tvorbe zásad jednotného poňatia obsahu a rozvoja národnostných škôl všetkých typov;

d) riadi tvorbu učebníc, učebných textov a príručiek, schvaľuje pripravené učebnice špecifických učebných predmetov na vydanie;

e) navrhuje na menovanie vedúcich pracovníkov ústredne riadených organizácií na úseku národnostných škôl na Slovensku;

f) navrhuje na vyznamenanie učiteľov a školských pracovníkov na úseku národnostných škôl.

§ 12.

HLAVNÁ SPRÁVA PRE NÁRODNOSTNÚ KULTÚRU

1. Na Ministerstve kultúry sa zriaďuje Hlavná správa pre národnostnú kultúru.

2. Na čele Hlavnej správy pre národnostnú kultúru stojí prvý námestník ministra kultúry, skôr ktorý je členom vlády.

3. Hlavná správa pre národnostnú kultúru komplexne riadi kultúrnu politiku a kultúrnu činnosť na Slovensku. Jeho úlohou je zabezpečiť vytváranie podmienok dostatočnej

kultúrnej sebarealizácie národností a tak prehĺbiť ich výchovu k československej štátnosti, k socialistickému vlastenectvu, k proletárskemu internacionalizmu a k národnému povedomiu.

4. Hlavná správa pre národnostnú kultúru za tým účelom najmä:

- a) chráni a rozvíja kultúrne hodnoty národností;
- b) zúčastňuje sa na príprave návrhov plánu rozvoja kultúry na Slovensku, ako aj na príprave návrhu rozpočtu a podáva návrhy príslušným orgánom na rozvoj kultúry národností;
- c) vykonáva kontroly a previerky, ako sa plnia úlohy vyplývajúce z plánu rozvoja kultúry národností na Slovensku a zistené nedostatky prerokúvava s národnými výbormi, ich komisiami alebo vedúcimi hospodárskych organizácií;
- d) na zabezpečenie úloh plánu rozvoja kultúry národností vykonáva rozbor, prieskumy a previerky a iniciatívne predkladá návrhy vláde SSR;
- e) zúčastňuje sa v odbore svojej pôsobnosti na príprave právnych predpisov a významných uznesení Ministerstva kultúry a nariadení vlády SSR;
- f) spolupracuje s príslušnými orgánmi a predkladá im iniciatívne návrhy na opatrenia, ktorých vykonanie považuje za potrebné;
- g) riadi ústredne riadené organizácie a inštitúcie na úseku národnostnej kultúry a navrhuje na menovanie ich vedúcich pracovníkov.

§ 13.

Vzhľadom na osobitný charakter pôsobnosti a úloh zriaďujú sa zvláštne útvary na zabezpečenie plného a rovnoprávného rozvoja národností:

na Ministerstve vnútra

na Ministerstve spravodlivosti (v otázkach legislatívy a na preklady úradných zbierok)

na Slovenskom štatistickom úrade.

HLAVA IV.

§ 14.

1. KNV a ONV, pri ktorých sú zriadené národnostné zbory, zriaďujú tieto národnostné odbory a oddelenia:

odbor národnostný (so všeobecnou pôsobnosťou)

oddelenie pre národnostné školstvo

oddelenie pre národnostnú kultúru.

2. Odbory a oddelenia KNV a ONV vymenované v ods. 1. riadia sa vo svojej činnosti rokovacím a pracovným poriadkom KNV, ONV a štatútom.

§ 15.

1. Odbory a oddelenia sú národnostné výkonné orgány na uskutočňovanie práv národností. Sú výkonným orgánom zastupiteľských zborov národných výborov jednotlivých stupňov a zároveň organickou súčasťou jednotnej sústavy orgánov štátnej správy.

2. Vykonávajú štátnu správu na úseku pôsobnosti národného výboru pre ktorý sú zriadené s výnimkou vecí patriacich do právomoci pléna národného výboru alebo národnostného zboru.

3. Zabezpečujú plnenie uznesení NV a národnostného zboru; spracovávajú odborné podklady pre rokovanie týchto orgánov.

§ 16.

1. Odbory a oddelenia sú podriadené národnostnému odboru národného výboru vyššieho stupňa. Odbory KNV sú podriadené Vládnemu úradu pre národnosti, oddelenia KNV Hlavnej správe pre národnostné školstvo a Hlavnej správe pre národnostnú kultúru.

2. Prácu odboru a oddelení riadi a za ňu zodpovedá ich vedúci, ktorý je príslušníkom národnosti.

3. Na činnosť odboru a oddelení sa vzťahujú ustanovenia zákona o správnom konaní.

§ 17.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. 1. 1969.

FKI, Nemzetiségi Tanács, 19., SZNT 1968–1970, géppel írt tisztázat

Összefoglalás: A törvényjavaslat I. fejezete a nemzetiségi szervek szerepével és feladataival, II. fejezete a nemzetiségi képviselői szervezetekkel, III. fejezete a nemzetiségi végrehajtó szervezetekkel, IV. fejezete a nemzeti bizottságok mellett nemzetiségi szakosztályokkal foglalkozik. Az SZNT-ben magyar és ukrán (ruszin) tagozatból álló testület alakul, amely a nemzetiségek érdekképviselői szerve lesz, elnöke pedig az SZNT egyik al-elnöke lesz. Az SZNT Iskola- és Kulturálisügyi, valamint Terv- és Költségvetési Bizottsága mellett nemzetiségi komisszió jön létre. A kerületi nemzeti bizottságok, a 10%-ot meghaladó, de 50%-ot el nem érő nemzetiségi lakossággal rendelkező járási nemzeti bizottságok mellett nemzetiségi testületek, a 10%-ot vagy 3 ezer főt meghaladó nemzetiségi lakossággal rendelkező városi nemzeti bizottságok mellett paritásos komisszió létesül a többségi nemzet és a nemzetiségek képviselőiből. A végrehajtó szervezetben a nemzetiségek adják a miniszterelnök egyik helyettesét, aki egyúttal a nemzetiségi kormányhivatal elnöke is, az iskolaügyi és a kulturálisügyi miniszter első helyettesét, a két minisztériumon belül pedig nemzetiségi részlegek alakulnak. Azok mellett a kerületi és járási nemzetiségi bizottságok mellett, amelyek nemzetiségi testületeket létesítenek, végrehajtó szervként működő nemzetiségi szakosztályok jönnek létre.

78

Pozsony, 1968. december 7. A csehszlovákiai magyar fiatalok második országos konferenciájának határozata, amely megalakulnak nyilvánítja a Magyar Ifjúsági Szövetséget.

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR FIATALOK ORSZÁGOS KONFERENCIÁJÁNAK HATÁROZATA

1. Mi, a csehszlovákiai magyar fiatalok országos konferenciájának küldöttei, a 133 magyar ifjúsági klub 12 230 fiataljának hivatalosan megválasztott képviselői a Csehszlovákiai Magyar Ifjúsági Szövetséget (MISZ) megalakulnak nyilvánítjuk ki.